

Slavenski dom

Stev. 102

Z ilustrirano prilogo „Teden v slikah“

Leto II.

Reševanje žrtev izpod „Hindenburga“

Lakehurst, 8. maja. o. Po zadnjih vesteh je katastrofa zrakoplova »Hindenburg« zahtevala 35 smrtnih žrtev. Od ljudi, ki jih je zajela smrt pri eksploziji in pri požaru zrakoplova, jih 11 pripada potnikom na »Hindenburg«, 22 posadki, eden je bil tehnični uslužbenec na letališču eden pa gledalec, ki je planil proti padajočemu zrakoplovu in so ga zajeli plameni. Rešilo se je 25 potnikov ter 39 mož posadke, med njimi kapitana Lehmann in Pruss.

Ameriško trgovsko ministrstvo je poverilo vodstvo preiskave o katastrofi »Hindenburg« svojemu višjemu uradniku Rosenthalu. General Göring je Rosenthalu postal brzojavko, v kateri se zahvaljuje za junastvo, ki ga je pokazalo tehnično osebje letališča v Lakehurstu pri reševanju.

Nemška preiskovalna komisija, ki jo vodi ravnatelj zepelinških delavnic dr. Eckener, se je danes v Hamburgu vkrcala na prekomornik »Bremenc«. Dr. Eckener je pri odhodu izjavil, da se je razgovarjal z generalom Göringom in da je prepričan, da bo Nemčija vztrajala pri svojih naporih za osvojitve zračnih poti z vodljivimi zrakoplovi.

„Mi gremo naprej“

Berlin, 8. maja. o. General Göring je kot vrhovni voditelj nemškega letalstva poslal vsem letalcem poziv, v katerem pravi:

»Neizprosna usoda nas je trdo udarila, toda mi smo zadnji, ki bi bili zaradi tega potrti in malodušni. Močan človek pokaže svojo silo in voljo v nesreči. Zato odrejam, da se morajo dela pri gradnji novega vodljivega zrakoplova v Friedrichshafenu čim bolj pospešiti. Treba je nadomestiti »Hindenburg«, da bo nemška zastava spet slovesno zavihrala v ozračju.«

Vodilni nemški letalski krogi so se včeraj z nemško vlado posvetovali o vsem potrebnem, kar je treba ukreniti glede preiskave, da se ugotove vzroki za katastrofo. Zepelinova družba je objavila, da katastrofa »Hindenburg« ne bo v ničemer ustavila rednega prometa z Južno Ameriko.

Newyorški župan rešuje

Lakehurst, 8. maja. AA. (Havas). Med spušcanjem zrakoplova »Hindenburg«, tik pred nesrečo, se je na letališču v Lakehurstu nahajal tudi newyorški župan La Guardia, ki je osebno sodeloval pri reševanju. Letališče nudi žalostno sliko. Eno izmed največjih lop so izpremenili v mrtvašnico. V drugi lopi je pisarna za obveščanje prijateljev in sorodnikov potnikov, ki so se pripeljali z zrakoplovom. Policija je naredila okrog kraja nesreče kordon in pušča vanj samo pooblaščen osebe.

Statističar silijo k mrtvim

Lakehurst, 8. maja. o. Prijatelji in sorodniki mrtvih so žalostni korakali ves dan mimo mrtvih,

ki so jih položili na oder v hangarju. Vso noč so radijske postaje poročale podrobnosti in prosile avtomobiliste, da naj ne prihajajo v Lakehurst, da bi rešili in mrtvaški vozovi lahko odvažali žrtev. Zjutraj so vojaki še zmeraj razdirali ruševine in iskali ostanke, kmalu nato pa je prišla na kraj nesreče sodna komisija.

Od vseh strani so se začele valiti velike množice, toda vojaki so zasedli ceste in nikdo ni mogel blizu letališča. Ze zjutraj se je nad letališčem dvignilo krasno sonce in ostanke »Hindenburg« so strašno zevali v svoji nesreči. Na čelu ruševin je še kraljeval propeler. Cela je ostala samo poveljniškova kabina na poveljalnem mostu. Drobci z oken jasno kažejo, kod so vdrti in ladjo prvi reševalni oddelki.

Poročilo poveljnika letališča

Washington, 8. maja. AA. DNB. Poveljnik letališča v Lakehurstu je sporočil mornariškemu ministrstvu tole:

Nesreče je kriv vodik

Newyork, 8. maja. (Havas) Katastrofa zrakoplova »Hindenburg« se je zgodila na obletnico prvega poleta te zračne ladje. »Hindenburg« bi moral biti nekaj ur po svojem prihodu nazaj v Evropo s 17 potniki na kronanjske svečanosti v Londonu.

Glede na vzrok mislijo, da je nesrečo povzročil plamen, ki se je dotaknil vodika. Ni se pa gotovo, kako je plamen nastal in ali je žvižgal iz motorja ali drugače. Pravijo, da je bil zrakoplov topot izredno težak. V zraku je ostal 12 ur več, kakor je

Vse priprave za pristajanje so bile izvršene normalno. Vrv za pristajanje so vrgli iz višine približno 60 m. Nekako 4 minute po začetku pristajanja se je v ozadju pojavil ogenj. Ogenj je kmalu objel vso ladjo. Zrakoplov je počasi padal na tla in udaril z zadnjim delom na tla. Ta del je bil že ves v plamenih. Gorelo je nato več ur in pogasili so ogenj samo s kemičnimi sredstvi. Samo delno so gasili z vodo. Kako je nastal požar, se ni mogoče reči. To naj ugotove preiskovalne oblasti.

Film o katastrofi

Newyork, 8. maja. AA. Reuter. Ves dan se je včeraj dvigal še dim iz ruševin »Hindenburg«. Poveljnik Pruss je ves v ovojih na glavi in na nogah. Njegovo stanje je kritično. Resno je tudi stanje poveljnika Lehmana.

Včeraj popoldne so v nekem kinu v Times Squareu že kazali ves film o celi katastrofi. Iz filma se slišijo še kriki ponesrečenec. Film je tako točen in popoln, da ga bodo lahko uporabili tudi pri preiskavi.

Amerika bo še gradila zepeline

Washington, 8. maja. o. Kljub katastrofi »Hindenburg« namerava ameriško mornariško ministrstvo organizirati čezmorsko letalsko službo v velikem obsegu z zrakoplovi, zgrajenimi po vzoru zepelina. Ameriški mornariški letalski krogi so prepričani, da je nesreče krivo edino le dejstvo, da je bil »Hindenburg« napolnjen z vodikom, namesto s helijem.

bilo prvotno določeno. Kakor smo že poročali, je zračna ladja križarila nad letališčem dalj časa, ker se zaradi slabega vremena ni mogla spustiti na tla. Takoj za prvo eksplozijo je sledila druga, nakar je ves prednji del treščil na tla. Med padanjem je bila še tretja eksplozija. Posadka lakehuškega letališča, ki je pomagala zrakoplovu pri pristajanju, se je rešila le s svojo urnostjo. Reševalni oddelki, ki so takoj prispeli na kraj nesreče, se sprva niso mogli približati kraju nesreče, kmalu nato pa so se s požrtvovalnostjo lotili dela med divjanjem strašnega ognja.

Podpredsednik upravnega odbora Ameriške Zepelinke družbe von Meissner je izjavil, da sta mogoča dva vzroka katastrofe:

Prvič je treba upoštevati okolnost, da je zrakoplov prispel v prav slabem vremenu in da je moral zaradi tega odložiti pristanež za eno uro; v takih okoliščinah ni izključeno, da se je po vršni nabrala elektrika in da so v hipu, ko se je prva jeklena veriga dotaknila droga, preskočile iskre in vžgale vodik.

Druga možnost pravi, da so v samih motorjih nastale iskre tedaj, ko je zrakoplov ustavljal brzino in začel spuščati vodik. Morda je pri tej priliki zaneslo nekaj vodika v neposredno bližino kakega motorja.

Dosedaj krožita dve verziji o vzrokih eksplozije na »Hindenburg«: po prvi je nastala eksplozija vodika zaradi plamena, ki je uhajal iz nekega motorja, po drugi pa je prišlo do nesreče zaradi atmosferske elektrike. Ta elektrika bi naj prišla v trup ladje po kovinski vrvi, ki je bila z zračne ladje spuščena proti stolpu za pristajanje.

Katoliški oddelek na svetovni razstavi v Parizu

Pariz, 8. maja. o. Katoliški paviljon na prostoru svetovne razstave je v glavnem dovršen. Zdej že urejajo njegovo notranjost ter razmeščajo razstavni material. Vodilna misel pri urejanju katoliškega paviljona je, pokazati Cerkev v modernem svetu. Organizacijo te zamisli je prevzela francoska katoliška mladina, ki se je posvetila zlasti francoskemu delu v katoliškem paviljonu. Na podlagi ogromnega statističnega, slikovnega in modelnega materiala naj francoski oddelek prepriča ljudi

z vsega sveta, ki bodo obiskali razstavo, da je Francija kljub neugodnim vestem, ki se o njej širijo zaradi notranjih valovanj, še vedno najstarejša hči Katoliške cerkve in hoče to tudi ostati. Razstava naj dokaže, da je prav Francija tista država, ki s svojim sodobnim pojmovanjem verskih nalog ogromno pripomore k večni mladosti Cerkve. Dokaz za to mladost so številne mladinske organizacije za delavce (J.O.C.), za mornarje (J.M.C.), za meščane (J.C.), za kmete (J.A.C.). Vse te organizacije bodo na razstavi nazorno pokazale svoje delo v modernem času, ki ga izvršujejo ne le z besedami, marveč predvsem s stvarnimi, organiziranimi naporji, po načelih Katoliške akcije.

Angleško jamstvo za meje CSR

London, 8. maja. o. Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža je včeraj obedoval pri tajniku angleškega zunanjega ministrstva Robertu Vansittardu. Kakor znano, je dr. Hodža nanaglo odpotoval v torek zasopati CSR pri kronanju angleškega kralja. Odšel pa je tako zgodaj zaradi tega, ker upa s pogajanj pri angleških politikih doseči kakšno jamstvo za to, da bi Anglija pri morebitnem sporazumu z Nemčijo zahtevala od Nemčije, da prizna neodvisnost in nedotakljivost češkoslovaških meja. Da ni predsednik češkoslovaške vlade šel v London samo na kronanje, pričča dejstvo, da so mu pred odhodom dali naslov izrednega poslanika in pooblaščenega ministra. Angleški zunanji minister Hull je v zvezi s tem dal izjavo, da se v kratkem začne nova trgovska pogajanja s CSR.

Prepoved komunističnih organizacij v Luxemburgu

Luxemburg, 8. maja. o. Zbornica je s 50 proti 4 glasovom odobrila zakonski načrt za razpuščitev komunistične stranke in za prepoved vseh strokovnih in kulturnih organizacij komunistične smeri. Vlada utemeljuje ta zakonski načrt z dejstvom, da Luxemburg kot svobodna država ne more dovoliti na svojem ozemlju nobene politične ali druge organizacije, ki prejema svoja navodila iz inozemstva in nasprotuje redu v državi ter ograža mirno življenje državljanov.

Petina romunskih akademikov - izključena

Bukarešta, 8. maja. m. V vrsti ukrepov, ki jih je romunska vlada izdala zaradi vzpostavitve reda in discipline na romunskih vseučiliščih ter zaradi depolitizacije visokošolske mladine, je bilo po zaslišanju medvseučiliškega sveta, ki ga tvorijo rektorji vseh romunskih univerz, sklenjeno, da se izključi z romunskih univerz okoli 6000 akademikov. To je približno petina celotnega števila dijaštva, ki študira na teh univerzah.

Sovjetski paviljon na pariški svetovni razstavi je končan in so si ga pred nekaj dnevi že lahko ogledali častnikarji.

Katalonija v boju proti Valenciji

Perpignan, 8. maja. o. Kljub pomirljivim poročilom katalonske vlade, prihajajo čez mejo vesti, da se anarhistični upor v Barceloni nadaljuje in da je vlada brez moči proti vstajem. V pouličnih bojih je bilo do zdaj ubitih čez tisoč oseb. Katalonska vlada je prosila pomoči s francoskih bojnih ladij, ki so zasidrane v barcelonskem pristanišču. Poveljnik francoskega brodograja je poslal 200 mornarjev, ki so zastražili vladno palačo.

Včeraj se so boji spet razbesneli, ker so se razširile vesti, da je valencijska vlada sklenila poslati v Barcelono 8000 vojakov rdeče vojske. Ta novica je silovito ogorčila ne le priistaše anarhistov, marveč večino Kataloncev, ki vidijo v tem odloku osrednje španske vlade poskus Valencije, ki bi rada Katalonijo spet dobila pod svojo neposredno oblast. Katalonija od začetka državljanske vojne ni bila skoraj nič prizadeta po nacionalističnih napadih in se je zaradi šibkosti valencijske vlade docela osamoevojila, tako da jo lahko danes smatramo za čisto neodvisno republiko.

Sklep valencijske vlade, da mora poveljstvo katalonskih čet prevzeti general, ki ga bo določila Valencija, je razburil duhove v Kataloniji. — Zato ni mogoče smatrati krvave vstaje v Barceloni kot zgolj anarhistično delo, marveč kot odpor katalonskega avtonomizma proti novemu španskemu poskusu za dosego oblasti nad edino špansko pokrajino, ki je vojna še ni prizadela.

Sedanja katalonska vlada je s predsednikom Compansom vred docela pod vplivom komunistov, ki prevladujejo tudi v valencijski vladi. Zato se Compans zavzema za čim tesnejšo zvezo in nastopanje z valencijsko vlado, o kateri Katalonci, kakor o nobeni drugi španski vladi, nočejo nič slišati.

Smrt socialističnega ministra

Cerbere, 8. maja. AA. (Havas) Po najnovejših poročilih iz Katalonije kaže, da se je položaj tamkaj poslabšal. Boji, ki so bili 4. in 5. maja omejeni na Katalonijo, so se zdaj razširili še na druge po-

Vesti 8. maja

Zadnja vaja za kraljevo kronanje v Londonu je bila pred večeršnjim v westminsterski opatiji. Udeležila sta se je tudi kralj in kraljica, ki bosta navezadnje le glavni osebi pri kronanju.

Poroka vojvode Windsorskega bo v gradiču Conde, po kronanju kralja Jurija VI.

Glavno orožje v ameriški filmski stavki je postal fotografski aparat. Straže stavljujočih fotografirajo in filmajo pred vhodi v delavnice vse stavko-kaze, njihove fotografije pa razstavljajo kot slike izdajalec stanovskih koristi.

2000 pijanih študentov je ponoči napadlo dekliski zavod v Cambridgeu v severoameriški zvezni državi Massachusetts. Dokler ni prišla zavodu na pomoč policija, so se dekleta otepala pijancev z vročo in mrzlo vodo, ki so jo zivala skozi okna.

Abesinski podkralj Graziani bo baje odstopil zaradi posledic, ki jih je njegovemu zdravju pustil znani atentat v Addis Abebi. Kot njegovega naslednika imenujejo libijskega guvernerja, maršala Balba.

Največji spomenik na Češkoslovaškem bo spomenik predsedniku Masaryku. Za ta spomenik bodo uredili med praškimi Hradčani in novim delom Prage ogromen trg, ki bo 26 m dolg in 160 m širok.

Novo avtomobilsko cesto med Dunajem in Budimpešto nameravajo zgraditi avstrijski in madžarski finančniki. Cesta bi veljala 20 milijonov pengov. Stroške za njo bi krili s cestnino po italijanskem vzoru.

Amerikanci bodo gradili sovjetsko bojno ladjo po vzoru najmodernejšje križarke »Vest Virginia«. Gradnjo so prevzele največje ameriške jeklarne »Bethlehem Steel«.

25 letnice sovjetske »Pravde« so obhajali pred dvema dnevnoma v Moskvi. Pri slovesnem banketu v slavo tega jubileja je Kalinin govoril sotrudnikom lista ter rekel, da upa še doživeti čas, ko bo nele v Rusiji, marveč po vsem svetu vladal komunizem.

Vojaske zveze med Poljsko in Romunijo bodo sklenili kljub nasprotovanju Anglije in Francije. Temu političnemu dejanju bo sledila pogodba med Romunijo in Italijo.

Izstop iz francoske ljudske fronte je sklenila mestna organizacija radikalnih socialistov v Le Havru z 900 proti 25 glasovom.

Zadnje zmago v angleški spodnji zbornici je doživel predsednik Baldwin pred dvema dnevnoma, ko se mu je z učinkovitim govorom posrečilo preprečiti splošno rudarsko stavko. To je bil njegov zadnji nastop, ker bo po kronanju pustil svoje dosedanje mesto.

Stavka je izbruhnila celo v luksuzni kneževini Monacu, kjer od 25.000 prebivalcev stanka 1500 delavcev čokoladne stroke.

Italijansko bombno letalo je s tremi možni posadke strmoglavilo v morje blizu otoka Caprija, med poletom iz letališča Foligno v Catanijo na Siciliji.

Turški ministrski predsednik Izmet Ineni se bo na potovanju v London ustavil za kratek uradni obisk v Parizu. Pri tem obisku se bodo sporazumeli glede Aleksandrette in določili besedilo za pogodbo o tem spornem ozemlju.

Omejitev mednarodnega oboroževanja je nemogoča zaradi nejasnega političnega položaja na svetu in zaradi tega, ker zasebne orožarne lahko nemoteno brez državnega nadzorstva izdelujejo in prodajajo orožje kolikor ga hočejo. To je vsebina angleškega vladnega poročila o omejitvi oboroževanja.

Na konferenci za odpravo kapitulacij v Egiptu so se popolnoma sporazumeli in bodo na današnji seji podpisali pogodbo med Egiptom in vsemi državami, ki jih kapitulacije zadevajo.

O položaju v Indiji so govorili na zadnji seji angleške lordske zbornice. Vsi govorniki so zahtevali, da mora vlada čim prej in z vso strogotostjo potlačiti upor fakirja iz Ipjia.

Stavka avtobusnih nameščencev v Londonu še traja, pač pa obratujejo tramvajske proge. Pogajanja so za zdaj imela samo toliko uspeha, da se stavka ne bo razširila tudi na deželo.

Zakon o ameriški nevtralnosti naj bi se začel izvajati najprej proti Nemčiji in Italiji. To zahtevajo štirje ameriški poslanci, ki trdijo, da sta Italija in Nemčija dejansko v vojni z valencijsko vlado.

Detektivski roman iz peresa predsednika Roosevelta bodo začeli v kratkem probčevati nekateri evropski listi. Predsednik Združenih držav je ta roman napisal skupno s petimi najbolj znanimi ameriški pisatelji.

Glede nove abesinske prestolnice razmišljajo italijanski kolonialni krogi, ker so ugotovili, da je Addis Abeba kljub dobremu podnebnju in rodovitni okolici zaradi svoje velike nadmorske višine (2600 m) za glavno mesto neprimerna, ker redki zrak škoduje skoraj vsem Evropejcem. Kot nova prestolnica bi prišlo v poštev zlasti mesto Desaje.

Novo volitve na Japonskem objavlja vlada generala Hajašija, če bi ji zbornica na prvi seji izglasovala nezaupnico.

O svojih razgovorih s Hitlerjem je izjavil angleški delavski voditelj Lansbury, da so bili zabnega značaja. V kratkem bo potoval tudi v Rim, da se razgovori še z Mussolinijem.

Sestanek Rotaryancev v Skoplju

Skoplje, 8. maja. m. V Skoplje je prispelo nad 150 članov posameznih Rotary klubov iz vse države. Poleg teh je na sestanku zastopan tudi češkoslovaški Rotary klub. Upravnika internacionalnega Rotary kluba pa zastopa guverner italijanskih Rotaryancev, upokojeni general Luigi Picone. Snoči so imeli sestanek novo izvoljeni predsedniki posameznih klubov, na katerem so podali svoja poročila. Tako je med drugimi poročal tudi dr. Mirko Božič, ravnatelj banovinske hranilnice iz Ljubljane. Tudi danes bo več sestankov in se bo konferenca nadaljevala tudi še jutri.

Bivanje parlamentarcev MZ v Belgradu

Belgrad, 8. maja. m. Parlamentarci Male zveze, ki se že nekaj dni mude v Belgradu, si bodo danes ogledali zemunsko letališče. Popoldne jim prireja v hotelu »Srbski kralj« slavnostno kosilo belgradski župan Vlada Ilić, zatem pa romunski poslanik na našem dvoru g. Viktor Kadere čajanko v prostorih romunskega poslanštva. Zvečer bo na čast tujim zastopnikom parlamentov gledališka predstava v Narodnem gledališču, zatem pa banket in velik sprejem na češkoslovaškem poslanstvu. Jutri gredo parlamentarci na izlet v Smederevo.

Razstava katoliškega tiska v Vatikanu, ki traja že dobro leto, bi se morala zapreti 12. maja, toda zaradi velikega števila raznih kongresov, napovedanih za letošnji maj v Vatikanu, jo bodo podaljšali do konca meseca.

V šentjakovski cerkvi se je danes poročil gospod ing. Jože Sodja, šef propagandnega oddelka »Slovenec«, z gđ. Slanovecovo.

V cerkvi sv. Cirila in Metoda je bila danes poroka g. Zorža Verovška, solastnika tvrdke Schneider & Verovšek, z gđ. Šumrovo. Obema paroma iskreno čestitamo!

Pojasnjeni vlomi v Mariboru

Maribor, 7. maja. Veliko preglavice so delali mariborski policiji v začetku letošnjega leta drzni vlomi, ki jih doletel v Mariboru še nismo poznali. Izvršeni so bili namreč vsi sredi belega dne, v času opoldanskega odmora, ko so lokali zaklenjeni in prazni. Zlasti je odmeval vlom v draguljarno Sofije Bizjak v Gosposki ulici, ki je bil izvršen posebno drzno. Okoli 1. ure popoldne je prišel pred draguljarno v klatost poslovni plašč oblečen moški ter dvignil rolo, kakor da je nastavljenec trgovine. Rolo je za seboj zopet spustil, s silo odprl vrata v draguljarno ter oplenil blagajno za gotovino in razno zlatino v vrednosti 50.000 Din. — Sličen je bil še potem vlom v Znidaričevo trafiko na Aleksandrovi cesti in Kančevo drogerijo. Policija je sicer bila v lomilcu kmalu na sledi, vendar se je umaknil ter zbežal v Avstrijo, od koder pa je od časa do časa še prihajal v Maribor. Tako je policija v začetku maja doznala, da se v lomilcu zopet mudi v mestu. Vprizorjene so bile obsežne racije v mestu in okolici. Studenski orožniki so imeli srečo, da jim je opolnoči dne 2. maja padel v roke dolgo iskani vlomilec Franc Stanek. Orožniki so da oddali mariborski policiji, kjer je Stanek nekaj dni tajil vsako krivdo. Ko pa je policija zbrala proti njemu preveč obtežljivih dokazov, se je danes dopoldne udal ter je podal obsežno priznanje.

Vlom v Bizjakovo draguljarno je izvršil opoldne dne 4. februarja. Pred vlomom se je opremil s primernim orodjem, dvema lesenima zagozdama, ki jih je kupil pri mizarju, z leseno palico za dviganje roloja ter z železno spono, ki jo je izmaknil na nekem stavbišču. Klatost plašč si je izposodil pri krojaču Golobu v Studencih.

Po vlamu je odšel v gostilno v Strmi ulici, kjer ga je čakal njegov pajdaš Avgust Koler, katerega je izročil polovico plena, da ga poskusi vnovičiti. Drugo polovico pa je izročil mesarskemu pomočniku Glaserju v Studencih, ki je potem del tega spravil v denar, del pa je še imel shranjen ter so sedaj pri preiskavi to pri njem našli. Koler je tudi sam nekaj razpečal, nekaj pa je izročil v prodajo znanemu tihotapeu Šumu.

Naslednji vlom je izvršil Stanek dne 11. marca v Znidaričevo trafiko na Aleksandrovi cesti. Odprl je med opoldanskim odmorom zaklenjena vrata v vetrihom ter odnesel iz predala 1000 Din gotovine ter za 7000 Din kolkov in znanek. Denar je porabil sam, za 2000 Din kolkov je izročil Jožefi Golob, ostanek pa je dal Francu Glaserju, pri katerem je policija pri preiskavi še našla v postelji skritih za 1000 Din. — Stanek je potem izvršil prihodnji vlom 5. aprila v pisarno Vinarske šole v Mariboru. Odnesel je iz dnevnice blagajne precej gotovine. Delal pa je tudi izlete v okolico. Tako se je podal 8. aprila v Mursko Soboto, kjer je sredi popoldneva vlomil v trgovino trdkve Bata ter odnesel iz blagajne 4123 Din gotovine. V družbi nekega Andreja Struklja je v noči na 21. marca vdrl v trgovino Ludvika Pinterja v Selnici ob Dravi ter odnesel manufakture in specerije za 7000 Din.

Zadnje čase je Stanek delal načrte za vlom v blagajno tukajšnje podružnice Celjske posojilnice na Aleksandrovi cesti. Imel je že točno načrtirano, kje bo prišel v lokal, pripravil pa si je tudi že najmodernejšo kleščo za navrtanje in rezanje blagajne. Aretacija mu je sedaj te lepe načrte prekrizala. Poleg njega je bil aretirani tudi Glaser ter sta bila danes oba izročena sodišču.

Izza naših meja

Po prijateljski pogodbi. Kakor smo poročali, vsi nestrpno pričakujejo, da se bodo razmere po sklenjeni prijateljski pogodbi še bolj in znatno zboljšale. Popolnoma so prepričani, da bodo koristni, ki jih bodo imeli od sklenjene pogodbe, za vse ljudi precejšnje. Zlasti upajo, da se bodo pravilne številne krivice, ki so jim bile prizadete od krajevnih oblasti in zaradi česar je danes mnogo ljudi po nedolžnem v ječi. Posebna amnestija bo gotovo popravila storjeno jim krivico. Od konfinirancev se niso vsi prišli domov. Kakor je znano, bi jih moralo priti iz konfinacije po objavi ministrskega predsednika, 27. Konfiniranih pa je vseh Slovencev in Hrvatov okoli 130. Večina teh pa ni iz političnih razlogov v konfinaciji. Kakor je znano, so pred konfinacijsko komisijo prišli oni, ki so bili nevarni in sumljivi in ki jih redno sodišče zaradi tega ni moglo soditi.

Gradnja velikega kanala. Poročajo, da grade v bližini izvira Soče velik kanal v notranjost ozemlja, do nekega manjšega jezera. Po tem kanalu bodo mogle tudi največje in najtežje ladje, zlasti vojne. Tudi jezero bodo primerno razširili. Jezero, v katerem bi pristajale ladje, je precej zakrito od visokih hribov. Pravijo, da bo to služilo za prezimovanje ladij, ker se v sladki vodi ne nabere tako hitro na njih razna navlaka, zlasti — škofjke. Drugo mnenje, ki prevladuje, pa je, da bo služil kanal za pristan vojnih ladij. Ker so dela precej pomešana in se grade še razne naprave, se zdi, da je drugo mnenje bližje resnici. Podrobnosti o vsem pa nam še niso točno znane.

Proslava znamenite filozofske 300 letnice

Ljubljana, 8. maja. Filozofsko društvo v Ljubljani bo v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 10 dopoldne priredilo v zborniščni dvorani na univerzi svečano akademijo v proslavo 300 letnice Kartezijevih »Misli o metodah«. Ta spis pomenja značilen prelom v enako značilni prehodni dobi prve polovice XVII. stoletja in je vrh tega eden prvih znanstvenih spisov, ki so v tedanjem času bili pisani v narodnem jeziku. To obletnico bo proslavil tudi ves kulturni svet na letošnjem mednarodnem filozofskem kongresu, ki se bo vršil začetkom avgusta v Parizu.

Temu velikemu pomenu Kartezijeve miselnosti bo posvečena tudi naša domača prireditve, ki bo imela ta-le podoben epored:

- I. Dr. France Veber: Uvodna beseda.
- II. Dr. Aleš Ušeničnik: Descartes in sv. Tomaž.
- III. Dr. Alma Sodnik: Descartesov racionalizem.
- IV. Dr. Evgen Spektorski: Descartesov vpliv na socialne vede.
- V. Dr. Rikard Zupančič: Descartes et les sciences exactes au XVIIème siècle. (Descartes in prirodoslovje v XVII. stoletju.)
- VI. Jean Lacroix: Actualité de Descartes. — (Sodobni pomen Descartesa.)

Proslava se bo začela ob 10.15 in končala pred 12. uro.

Filozofsko društvo ponovno vabi vse naše izobraženstvo, da postane naša počastitev spomina na velikega francoskega misleca tem bolj očitna in splošna. Vstop je vsakomur prost. — Odbor.

Zadnji ostanki Kravje doline izginjajo

Ljubljana, 8. maja. Spet smo ob eno starinsko znamenitost, to pot so jo zvali »Kravji dolini«. »Meksikoc podirajo. Stari možane!, ki se jim zvali tako imenitno, če se jim ponudi prilika, da morejo preizkušati svoj spomin, postajajo tam pri mestni hiši na Šmartinski cesti in modrujejo. Možakar, stara ljubljanska srajca, se pritožuje, da se skoraj več ne spozna po Ljubljani. Ni še tako dolgo — ve povedati —, ko je bilo vse od današnje Resljeve ceste (takrat je še ni bilo) pa tja proti Vodnatu sama njiva in travnik. Samo milin je bil tam, kjer je danes »Dom usmiljenih sester« in »Meksika« tam ob Šmartinski cesti. »Meksika« so nazivali bajto zato, ker so tam, kakor pravijo, zbirali vojske za cesarja Maksimilijana, ki jih je rabil v Meksiko. Potem so hišo kupili menda Pongratzovi in od njih jo je občina vzela v najem ter tam nastanjavala vojaštvo, pa tudi za skladišče jo je uporabljala. Šaj takrat še ni bilo vojašnice v bližini. Od Pongratzovih dedičev pa je poslopje kupil tovarnar Medic in ga uporabljal za skladišče vse do danes. Sedaj ga podirajo. Mestna občina namreč hoče zidati na tem prostoru večinastropno stanovanjsko hišo za banovinsko uradništvo.

Da, tako je bilo, kimajo veterani in pridno vlačijo vase dim iz neločljive spremljevalke pipe, kmalu se ne bomo več spoznali po Ljubljani.

Žrtev kolesarske nesreče

Jesenice, 7. maja. Kolesarji so v mnogih primerih ne samo nepredvidni, marveč povrh še predrzni in surovi. — Tako je tovarniški delavec M. prav po svoji krivdi povozil tovarniškega upokojenca J. Breganta ter mu prizadel težje poškodbe. Breganta so nezavestnega prepeljali domov, kjer se je šele po daljšem času zavedel. Ulica ob železniški progi, kjer se je nesreča dogodila, ni prometna in bi se bil kolesar prav lahko izognil, tako da tu ne more biti govora o nesrečnem naključju, pač pa o nepredvidnosti.

Sicer pa se tudi včasih zgodi, da so pešci sami krivi sličnih nezgod. Kljub policijskim predpisom hodijo nekateri po sredi ceste, prečkajo cesto v poševni smeri ne oziraje se na promet in se tudi za glas zvonca prav nič ne zmenijo. — Skrajni čas in v izogib nesreč je, da se tudi na Jesenicah uveljavijo cestnopolicijski predpisi tudi pri pešcih.

Za jutri nam v Budimpešti prerokujejo zmago

Belgrad, 8. maja. m. Včeraj je odpotovalo v Budimpešto naše državno nogometno moštvo, ki bo jutri igralo v madjarskim izbranim moštvom meddržavno nogometno tekmo v Budimpešti. Sedaj je končno veljavno sklenjeno da bodo od naših igralci v Budimpešti tile igralci: Urh—Hügl, Matošič—Lechner, Jazbec, Kokotovič—Tirnanič, Vujadinovič, Lesnik, Lojančič in Pleše. Ker si je za vratar Urh pri zadnjem treningu poškodoval prst na roki, ga bo v primeru, če zaradi tega ne bi mogel nastopiti pri jutrišnji tekmi, nadomestil Glaser. Zvezni kapitan je glede izida jutrišnje tekme zelo optimističen ter prerokuje, da bo naše moštvo premagalo Madjare nekako s 3 : 2. — Istočasno kakor tekma med našim in

Uradna statistika za l. 1936 kaže, da je bilo v tem letu v Julijski krajini 955.257 prebivalcev.

Uradna statistika za l. 1936 kaže, da je bilo v tem letu v Julijski krajini 955.257 prebivalcev. Po tej statistiki žive v Jul. krajini sami Italijani. V Trstu so prišli soboslikarja Silvestra Ščuko, ki je baje v mesecu aprilu pomazal cerkev v Barokovljah z raznimi znaki. Proti njemu je uvedena preiskava.

Zaradi poverbe denarja, last strokovnega delavskega društva, je bil obsojen Franc Vidmar iz Idrije, star 24 let, na 20 mesecev zapora in na 2000 lir globe.

Prišlo 5 odstotno vojno posojilo na nepremičnine na Krasu ni uspelo. Le nekaj odstotkov ljudi, niti ne 10, ni plačalo zneska takoj, ampak se je odločilo za odplačevanje v letnih obrokih. Zneski pa so v tem primeru znatno večji. Če bodo plačevali 25 let, kot je predvideno, ga bodo na ta način preplačali tudi petkrat. Vendar pa ni bilo drugega izhoda, ker skoraj nihče ni zmogel celotnega zneska.

Pred sodišče je bil postavljen Jožef Velikonja iz Kucelja pri Vojskem. Velikonja se je vrnil domov, ko se je prej z begom čez mejo rešil vojaške obveznosti ob času abesinske vojne. Sodilo mu bo menda vojaško sodišče. Sličnih primerov je bilo že več.

Letos v aprilu je minulo deset let, odkar deluje v Julijski krajini komisarij za spremembo imen.

Cestni policijski red je v Italiji zelo strog. Tudi po deželi pazi nanj posebna cestna policija. Ker mnogo določb kmetom ni znanih, ni čudno, če so oni največ žrtev te policije. Zlasti zapadejo čisto kazni kolesarji. Za najmanjši prestopke je treba na lieu mesta plačati organu javne varnosti najmanj 10 lir.

Izplačevanje pokojnin vpokojencem, živečim v tujini

Belgrad, 7. maja. AA. Finančni minister je na osnovi finančnega zakona za leto 1937-1938 izdal zelo obširno navodilo za izvajanje člena 157 uradniškega zakona in čl. 163 zakona o državnem prometnem osebju, ki se nanaša na upokojence, živeče v tujini. Po tem navodilu se bo upokojencem, živečim v tujini, in ki se jim pokojnina izplačuje po odloku finančnega ministra iz leta 1933, še nadalje izplačevala pokojnina tudi po uveljavitvi tega navodila, brez posebnega odloka, vendar se jim bodo počeni s 1. aprilom 1937 pokojninski prejemki znižali za 20% za vsa doba, ko so se mudili v tujini. Upokojencem, živečim v tujini in ki do uveljavitve tega navodila niso prošli za dovoljenje za prejeemanje pokojnine v tujini, se pokojnina ne bo izplačevala vse dolje, dokler ne dobe takšnega dovoljenja. Prošnja za dovoljenje se pošlje pristojnemu diplomatskemu ali konzularnemu zastopniku naše kraljevine v tujini, in sicer najkasneje do vstetega 31. decembra t. l. Prošnja ima navesti iztrpne razloge, zaradi katerih je upokojencu potrebno bivanje v tujini. Po 31. decembru se lahko vlože prošnje za dovoljenje samo v izjemno upravičenih primerih, in sicer neposredno na finančno ministrstvo.

Upokojenci, živeči v naši kraljevini, in ki žele oditi v tujino za dalje kakor 2 meseca, so dolžni še pred odhodom vložiti na pristojni blagajni prošnjo, v kateri naj navedejo dolgot in vzroke bivanja v tujini. Prošnji morajo priložiti pravilno pooblastilo, po katerem bo pooblaščenca oseba sprejemala njihovo pokojnino ves čas, dokler bodo v tujini. Če odide upokojenec v tujino, preden se mu dovolji sprejemanje pokojnine, mu bo blagajna prvega prihodnjega meseca odrgala 20% celotne pokojnine, dokler ne dobi od finančnega ministrstva odlok o dovolitvi ali zavrnitvi.

Upokojenci, živeči v naših krajih in ki hočejo iti v tujino z namenom, da tam ne ostanejo dalje kot dva meseca, bodo pisмено obvestili pristojno blagajno o svojem odhodu v tujino in o vrnitvi domov. Blagajna bo takšne primere vodila v posebni evidenci.

Ce se upokojenec ni mudil v tujini dalje kakor dva meseca, mu gre za ta čas neokrnjena pokojnina. Če se za dožene, da je upokojenec prebil v tujini več kakor 2 meseca, se o tem obvesti finančno ministrstvo, in dokler ne pride odlok, se mu odrga 20% pokojnine za toliko mesecev, kolikor je upokojenec vsega skupaj preživel v tujini.

Upokojenci se lahko mude manj ko 2 meseca v tujini s pravico do popolne pokojnine, največ enkrat na leto. Za vsako nadaljnje dvomesečno bivanje v tujini v istem letu se jim odrga 20%.

Upokojenci, ki so pred uveljavitvijo tega navodila vložili prošnjo da bi smeli sprejeti pokojnino v tujini, pa še niso dobili odloka, morajo vložiti nove prošnje.

Proti odloku o zavrnitvi sprejemanja pokojnine v tujini, ni nadaljnega pravnega zdravila.

Pod celotno pokojnino, ki se ima za bivanja v tujini po zakonu od nje odrgati 20%, se razume pokojnina in osebne družinske doklade. — Upokojenci, ki za časa bivanja v tujini niso prošli dovoljenja za sprejemanje pokojnine, ali so za takšno dovoljenje prošli, pa se jim je zavrnilo, nimajo pravice do pokojnine za pretekli čas niti po vrnitvi v domovino.

Stavbna sezona na Jesenicah - mrtva

Jesenice, 7. maja. Dasi smo že v maju, ni nikjer opaziti večje etavnene podjetnosti, kakor je bila v tem času vsa zadnja leta na Jesenicah samih in v vsej okolici. Družinskih stanovanj še vedno primanjkuje in cela vrsta družin je, ki stanujejo v stanovanjih, ki tega imena ne zaslužio.

V središču Jesenic, kakor tudi v spodnjem koncu, na Savi, prav za prav ni nobenih stavbišč več na razpolago, a tudi tam, kjer je stavbnege sveta še v izobilju, nič novega ne grade, marveč dovršujejo le to, kar so lani začeli. Trгоvec z železnico g. Klubas pa bo docela prenovil bivšo Sitarjevo hišo na Gosposvetški cesti.

Ptujske občinske zadeve

Ptuj, 7. maja. Dne 4. t. m. se je vršila v ptujski mestni posvetovalnici redna javna seja mestnega sveta. Mestni župan dr. Remec se je v svojem poročilu spomnil smrti velezaslužnega slovenskega pionirja glasbe Mateja Hubada. Njegovemu spominu so se mestni svetniki oddolžili s trikratnim vzklikom »Slava«. Zanimivo je, da je pokojni Hubad v svojih mladih letih obiskoval tudi ptujsko gimnazijo. Dalje je župan sporočil, da je finančno ministrstvo odobrilo proračun za tekoče leto s spremembo, da se obč. doklade na drž. davke znižajo za 5%, trošarina na vino pa zviša na 1.50 Din za liter, kakor je to bilo lansko leto. Nadalje sporoča, da je nadzorna oblast odobrila pobiranje obč. trošarine na alkoholne pijače po organih finančne kontrole. Uspelo je doseči, da se težko pričakovana tujsko-prometna pisarna v Ptuju otvori najkasneje za začetkom meseca junija t. l. Po županovem poročilu je sledilo poročilo upravnega odseka. Soglasno se je sklenilo ugoditi prošnji Združenja trgovcev v Ptuj za pavšaliranje obč. uvoznice, ker se s tem kontrola, porenstavi in tudi zmanjšujejo stroški za pobiranje. Nadalje se sklene v nekaterih delih mesta, ki so bili mestu priključeni, razširiti cestno razsvetljava. Predlog upravnega odseka, da se zgradi v Ptuj večja zgradba, v kateri bi se namestile razne socialne ustanove, kakor šolska poliklinika, delavski azil, posredovalnica za delo itd., in v ta namen najame posojilo vsaj v znesku 500.000 Din, se soglasno sprejme. Istočasno z uresničitvijo tega načrta naj bi se našla sredstva za zgradbo posebnega Zdravstvenega doma v Ptuj. Oboje bi bilo velikega pomena ne samo za mesto, temveč tudi za njegovo okolico, saj pravi statistika, da je ptujski okraj eden izmed najslabših, kar se tiče socialno-higienjskih razmer. Nadalje se odobri nekaterim prosilec prodaja obč. zemljišča, da se s tem pozivi gradbeno delo v mestu. Ker so obč. pota in ceste v krajih, priključenih k mestu, deloma v zelo slabem stanju, se sklene, da se ima popravilo istih izvršiti s kulokom. Soglasno se nadalje odobri računski zaključek mestne hranilnice ptujske v poslovne mletu 1936. Omenjeni zavod je v tem letu kljub nesigurnosti glede likvidnosti in kljub težkemu udarcu po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov obdržal svoj razmeroma ugoden položaj napram drugim denarnim zavodom v dravski banovini. — Sledilo je poročilo upravnega odseka. Soglasno se je sprejela glede gimnazijskega posloppa v Ptuj in inventarja v njem darilno-prezvezna pogodba, s katero mestna občina Ptuj odstopa brezplačno dravski banovini v last in posest gimnazijsko poslopje v Ptuj s pridržkom, da velja odstop pod pogojem in tako dolgo, dokler bi se poslopje in inventar porabljali za potrebe ptujske gimnazije. — Glede vzdrževanja cerkve sv. Roka, ki je last občine, se sklene poseben dogovor z društvom za vzdrževanje cerkve sv. Roka na Bregu. Končno so bili soglasno sprejeti predlogi ubožnega odseka. S tem je bil dnevni red javne seje izčrpan in se je nato vršila tajna seja, na kateri so se obravnavale razne personalne zadeve.

Ze lani v juniju so zapli v Vodigah Jonševiča Dragolina. Delal je v gozdu blizu meje. Do danes pa ni o njem nobenega sledu. Domači so zanj zelo v skrbeh.

Vodovod grade v Ilirski Bistrici. Dela so proračunana na 1 milijon 60 tisoč lir. Pri dražbi pa je neka tvrdka prevzela dela s 16.21% popustom.

Pri delih za zgraditev elektrarne v Šoški dolini so zaposleni večji del delavci iz notranjosti. Zato so se domači delavci pritožili na sindikat in upajo, da bo pritožba vsaj deloma uspeša. Plače pa so zelo nizke. Za najtežja dela pod zemljo plačajo po 2 liri dnevno in hrano.

madjarskim prvim moštvom bo v Belgradu tudi tekma med našim in madjarskim drugim moštvom.

Obsojeni mariborski svedrovc

Maribor, 7. maja. Poročali smo že v današnjem »Slovenskem domcu« o razpravi proti drznim mariborskim svedrovcem Ivanu Vaudi, Leopoldu Finku in Ivanu Sajtleglu. Fantje so v začetku letošnjega leta izvršili 8 tatvin in vlomov v gostilne in zasebna stanovanja, kradli pa so vse, kar jim je prišlo pod roko. Obsojeni so bili: Ivan Vauda na 1 leto dni strogega zapora, Leopold Fink in Ivan Sajtlegl pa vsak na pol leta strogega zapora.

Celjske novice

Celje, 7. maja. Nezgode in nesreče. Povše Alojzijo, 62 letno krojačevo ženo iz Nove vasi je povozil 5. maja v Novi vasi neki kolesar. Pri nesreči je dobila Povšetova težko poškodbo na glavi in tudi notranje poškodbe. — Mikulič Ivan, 6 letni sin kame-narja iz Trličnega pri Rogatecu je padel 5. maja doma s klopi tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. — Kovačič Robert, 51 letni trgovski poletnik, je padel 5. maja s kolesom in si poškodoval levo ključnico. — Jeraj Ivana, 48 letnega rudarja iz Rečlje ob Savinji, so napadli 4. t. m. trije moški s cepinom in ga močno poškodovali po desnem senu. Mestno poglavarstvo v Celju razpisuje nabavo novih službenih oblek in obutev za organe policijske straže. Informacije se dobe na stražnici v posloppu mestnega poglavarstva.

Kolesa je kradel. Dne 15. januarja je bilo ukradeno iz veže na Kralja Petra cesti 800 Din vredno moško kolo last Konrada Gologranca. Orožniki na Dobrni so izsledili kolo pri posestniku Josipu J. v Nvi cerkvi in so ugotovili, da je ukradel ta že eno kolo v Dobrni in v Novi cerkvi in obe kolesi prodal. — Dne 20. oktobra je nekdo ukradel cinkarniškem delavcu Martinu Čerenjaku z Ostrožnega v cinkarni 1200 Din vredno kolo. Pred dnevi so našli otroci ob Voglajni pri Bukovščaku ogrođje ukradenega kolesa.

Motika jima je nakopala 21 mesecev Zapora

Celje, 7. maja. Danes popoldne je bila pred malim senatom celjskega sodišča razprava proti Radej Alojzu, 22 letnemu delavcu iz Krajnega brda okraj Brežice in proti Radej Jakobu, 20 letnemu delavcu iz Kladija okraj Brežice, ki sta 15. aprila v Presla dolu spoznamu, oborožena z motiko in velikim nožem napadla Romih Leopolda in Romih Jožefa in zadalapa Lepoldu na desni strani glave 5 cm dolgo smrtno nevarno poškodbo, Romih Jožefi pa na levi strani čela lažjo poškodbo.

Oba obtožena sta kopala omenjenega dne v vinogradu Radej Alojza v Novi gori in sta se v poznem mraku vračala domov. Domov grede sta stišala prepevati kopače, ki so bili zaposleni v vinogradu Romih Jožefa iz Sela. Ker sta vedela, da se nahaja med kopači tudi domači sin Romih Leopold, na katerega ima Radej Alojz hudo jezo, sta se dogovorila, da ga bosta tokrat dobila v roke in temeljito pretepla. Radej Alojz je imel motiko, Jakobu pa je izročil svoj dolgi nož. Oba sta skrita pričakovala kopače in nenadoma napadla blizu Jazbečeve in Romihove hiše najprej Jazbeča Jože-

Po produ kolo ne teče rado!

Ljubljana, 8. maja. Ze večkrat, posebno pa v zadnjem času, smo dobili od ljudi, ki stanujejo v Rožni dolini, pritožbe glede cestnega reda, ki je menda doma samo v Rožni dolini. Precej ljudi se vsako jutro vozi iz Rožne doline v mesto v službe ali po drugih opravkih s kolesi. Dostikrat pa se temu ali onemu pripeti, da ga doleti nenadoma na teh nesrečnih cestah še ta nevspešnost, da lahko pride njegovo ime med policijske zapiske. V zadnjem času so n. pr. posuli cesto, ki poteka za železniško progo in še nekaj drugih cest v tamkajšnji okolici z debelim prodom. Kolesar po taki cesti res ne more voziti in si zato včasih pomaga v sili tudi na ta način, da zavozi malo preveč ob stran, kjer pa ga že opazi bistro oko postave. Kolesarju torej ne preostane drugega, da nadaljuje svojo pot peš, ali pa, da se za trikratni dnevni »training« navadi tudi na debelo posuto cesto. Zato je najiskrenejša želja vseh onih, ki se morajo dan za dnem voziti tod v mesto, da vendar še enkrat kdo poskrbi tudi za to cesto, da bo vsaj malo primerna za tako bližino ljubljanskega središča. — Rožnodolinski kolesar.

Jutri Ljubljana—Austria ob 16 na igrišču poleg Stadionu. Ob 14.30 predtekma Ljubljana II. SK Kranj. Naš ligaš nastopi v jutrišnji tekmi s standard moštvom, katero bo tudi odigralo zadnji odločilni tekmi v državnem prvenstvu.

Presenečenja na svetovni razstavi v Parizu

O neizmerni količini raznega surovega materiala, potrebna za graditev in sijaj pariške razstave, je že mogoče dobiti zelo zanimive podatke. Najiminentnejša statistika pa bi bila ona, ki bi nam dala pregled o vsem človeškem materialu, ki pri tem velikem delu pride v poštev. Tako n. pr. število delavcev za gradnjo, vseh mogočih podjetnikov, trgovcev, zastopnikov in njihovega osebja, čuvajev, nadzornikov itd. ter končno posebnih vodnikov. Samo za površen pregled razstave je treba vsaj štirih ur; brez vodnika se človek takoj izgubi.

Najbolj priljubljeni vodnik po Parizu, ki že več let vrši to službo, bo tudi med vodniki po razstavi, za kar ima že sedaj številne prijave imenitnikov z vsega sveta. Je to silno zanimiva osebnost. Po rodu je potomec najstarejših evropskih vladarskih roduv, vendar hoče biti samo vodnik. Zunanost je prikupljiva, še mlad in eleganten, sijajen družabnik, ki zna nevsiljivo a izredno privlačno govoriti o vseh mogočih stvareh, in to v šestih jezikih. Posebno priljubljen je pri Amerikancih, ki jih zanimajo zlasti stari deli Pariza, kjer je ta dečko najbolj doma.

No, tako izrednega vodnika si more privoščiti le malo ljudi, zato morajo biti na razpolago tudi drugi vodniki, ki se za svoj stan pripravljajo v posebni šoli. Tam se uče zgodovine, umetnosti, zemljepisja in zlasti jezikov. Znati morajo prav tako točno razlagati dela kakega umetnika kot vedeti za najhitrejšo avtobusno zvezo za Versailles.

V istem poslopu, kjer se šolajo vodniki, je tudi tečaj za tolmače. Tega pa se udeležujejo samo dekleta, ki nosijo posebno, jako prikupno uniformo. Na ovratniku imajo kovinsko ploščico z napisom: Deutsch, english, italiano, español; ali pa: Vsi evropski jeziki in japonsko. Med temi dekletci je neka Germaine Lavoisier, ki je po čudni poti prišla do tega poklica.

Na pariško razstavo l. 1878 je prišel bogat knez iz Anama. Ker pa takrat še ni bilo uradnih tolmačev, je bogatega Indijca vodila po Parizu in razstavi žena nekega francoskega častnika, s katerim se je knez poznal iz Indije. Ostala sta prijatelja še nadalje, dasi je častnikova družina pozneje ubožala. Sedaj pa je vnučinja one dame z največjim veseljem sprejela povabilo knezovega sina, da bi mu razkazovala zanimivosti na letošnji razstavi. Novi knez želi tako obnoviti staro prijateljstvo, ki je nekaj vezalo obe družini.

Najvažnejši, a najmanj poznan pri pripravah za razstavo pa je gotovo mož idej; mož, ki mora dan za dnem, že nekaj mesecev sem, imeti na razpolago najfantastičnejše domisleke za gradnjo najbolj nepričakovanih in morda edinstvenih presečenj. Tako bodo n. pr. na obrežju Seine postavljene orgle, na katere bo vsak večer kaka po žrebu določena dama lahko igrala. Vendar ni potrebna zala posebna muzikaliteta, ker bo melodija nema, tvorili jo bodo najmočnejši svetlobni

toni čisto pravičnega učinka, ki ga bo še stopnjevala vodna gladina simetrije barv! — Poleg tega je še nekaj drugih takih čudovitih presečenj. Zato ni nič čudnega, če ta iznajditelj presečenj in iznajdljivosti že sedaj prejema ponudbe raznih držav, da bi jim za dobro ceno prodal nekaj svojih domislekov. — Podjetniki dunajskega Pratra ali berlinskega Lunaparka in celo slavni Conej-Islands v New Yorku se kosajo za najboljši delež. A njegovega imena ni mogoče izvedeti. (g)

Skromen politik

Skromen politik je nedvomno g. Schuschnigg, ki kljub svoji mirni in boječi naravi uspešno deluje za svojo Avstrijo ter si je pridobil naklonjenost vseh državljanov.

Ov nekem uradnem sprejemu mu je neznano deklet dalo v podpis pet listov papirja. Ko se je tuji diplomat temu čudil, mu je kancler pojasnil: »Na dunajski borzi avtoogramov velja pet mojih podpisov za en podpis Pavle Wessely. To prijazno deklet se je torej spomnila, da takole lahko pride do lastnoročnega podpisa slavne lepe filmske zvezde...« (g)

Kar z nekakšnim respektom ogleduje mladi slon noge svoje velike »mamic«. Saj ga je še komaj vsega skupaj za eno takšno nogo!

Vesele in žalostne o zarubljenih rožah

Da so danes marsikje, ne samo pri nas, težke razmere in je treba gledati na vsak groš, kje ga boš dobil ti, ali kje ga bo »zvrtila« požrešna, pa kljub temu vedno lačna država, ali kakšna druga blagajna, o tem prav zgovorno včasih pričča kak manjši dogodek, ki se pripeti kar tako mimogrede, da nihče prav ne ve, zakaj gre in zato tudi dogodku ne pripisuje kakšnega večjega pomena. Nekaj podobnega se je zadnjič pripetilo v nekem kitajskem mestu, ki so ga pred dobrim letom komaj zasedli Japonci, v njem postavili svoje oblasti in se jim poverili nalogo, da izterjajo od tamkajšnjega prebivalstva najrazličnejše dajatve, ki jim človek vsem niti kmalu imena ne ve. Takole nekako se je odigral ta dogodek, ki je na videz skoraj smešen, v resnici pa zelo verna slika položaja, v katerem bojuje življenjski boj posebno tako imenovani mali človek.

Zjutraj, ko je bilo v tem mandžurskem mestu že precej živahno na trgu, se je to zgodilo. Gospodinje in služkinje so hodile od stojnice do stojnice in kupovale, ali pa tudi ne, najraznovrstnejše dobrote, ki jih poznajo tam na Daljnem vzhodu. Naenkrat pa so se vsi ti jutranji obiskovalci trga za začudenjem zagledali v nekega uniformiranega mestnega uradnika, ki je nosel pod vsako »razduho« po en cvetlični lonček z najlepšimi rožami, ki jih tam poznajo. Marsikom se je to zdelo malo čudno, da bi ta mož, za katerega so vedeli, da je bil tedaj v službi, opravljal ta posel in sam, kakor kakšna vnetja ljubitelja cvetlic, kupoval in nosil domov te rože. Nekdo pa je bil še bolj radoveden in je stopil kar v bližnjo cvetličarno, da bi zvedel kaj

Okameneli gozd

»Petriified forest«, okameneli gozd, v Arizoni v Združenih državah Severne Amerike, je ena izmed njenih najlepših številnih naravnih zanimivosti. Geologi po katerih mišljenju naj bi ti gozdovi »živeli« že pred nekako dvesto milijoni leti, imajo dvojno mnenje o tem, kako je gozd okamenel. Debla, ki jih je voda odplavljala, so se prepregala na dno, kjer jim je hitra prevleka silicija onemogočila razkrajanje. Drugi: Zaradi nenadnega udara zemlje so se pogrezili celi gozdovi in jih je nato zalila voda, močno nasičena z rudninskimi solmi, kar je povzročilo okamenenje.

Najzanimiveje je pa, da se je ta okameneli les v nekaterih krajih spremenil v dragocene kamene kakor ahaf, oniks in podobne, ki leže raztreseni po zemlji kakor da je človek v pravilni deželi. Ta »Petriified forest national monument« se razteza na površini okoli 60 km² 1800 m nad morjem v nekaki puščavi brez posebnega rastlinstva. Ameriška država je to ozemlje proglasila za narodni park in mu s tem zagotovila ohranitev. (g)

Našli so Zevsov rojstni kraj. Blizu vasi Arkalokhori na Kreti so francoski arhitekti odkrili jama z bogatimi zlatimi zakladi. Prišli so do prepričanja, da je to votlina Dikte, v kateri se je po bajki rodil kralj grških bogov: Zevs. To dokazujejo med drugim najdeni predmeti, posebno dvajset dvoreznih sekir iz težkega zlata, ki predstavljajo kretske vladarske znak. Doslej so domnevali, da se nahaja Zevsova votlina blizu Psychra na visoki planoti pri Lassithi.

Ena najstarejših dragocenosti angleških kraljevskih insignij: Zlat orel z razprostrtimi krili, znak kraljevske oblasti, in zlata žlica, s katero bodo zajemali sveto olje za maziljenje ob kronanju. Oboje je staro okoli 1400 let.

Obvestila

Opozarjamo na ponedeljkov večeri koncert Glasbene Matice, na katerem se bo izvajal Mozartov Requiem. To delo je napisal slavni in nesmrtni skladatelj na smrtni postelji. Vseh del, posebno, kar se tiče instrumentacije, ni mogel sam dovršiti, ker mu je prej omahnila roka. Vendar je dal toliko in tako dobrih zapiskov, da je na njihovi podlagi to delo dokončal njegov najboljši poznavalec, dunajski dirigent Süssmayer. Mozartov Requiem je umetnina svetovne literature in se po vseh glasbeno-kulturnih centrih stalno izvaja na koncertnem odru. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Razstavnih prostorov I. kategorij na ljubljanskem velesojmu so za spomladansko prireditve, ki bo od 5. do 14. junija, že do zadnjega kotička oddani. Vse objene tvrdke, ki so imele namen razstaviti na spomladanskem velesojmu, opozarja uprava velesojma, da je na razpolago le še nekaj mest II. vrste, ki pa bodo tudi v najkrajšem času oddana, ker se zglasajo vsak dan številni inovi razstavljalci. Spomladanski velesojm v Ljubljani bo torej z ozirom na veliko število razstavljaljivih tvrdk in vsled pestre množice razstavljenega blaga zelo zanimiv in bo nudil velike izbiro.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 8. maja: 12.00 Druga za drugo plošče hito, vse za zabavo in radost skrbijo — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Druga za drugo plošče hito, vse za zabavo in radost skrbijo — 14.00 Vreme — 15.00 Veselimo se, pomladi (Igra Radijski orkester) — 16.10 O varovanju in reševanju na ledenikih (gr. Janez Kveder in dr. B. Breclj) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Pesnik Musa Čazim Čatič (Ahmed Muradbegović iz Zagreba) — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Janeza Vidmarja prečudne sanje. Zvočna igra. Napisal V. Vodopivec, izvajajo člani rad. lgr. druž. — 21.30 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored 22.15 Vesela glasba (Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 8. maja: Belgrad: 19.50 Orkester — 20.40 Zbor — 21.40 Plesne plošče — Zagreb: 20.00 Igra — 20.30 Orkestralni in vokalni koncert — 21.30 Tamburice — Dunaj: 20.00 Jos. Straussova opereta — Pomladni zrak — 21.40 Klavir — 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20.10 Igra — 21.40 Orkester — 23.00 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Komorni koncert — 21.00 Casellova opera »Puščava« in Rossinjeva opera »Signor Bruschino« — Rim Bari: 21.00 Igra — 22.15 Variete — Prag: 19.15 Pester večer — 21.30 Zabavni koncert — Varšava: 19.30 Havajske kitare in klavir — 20.50 Violina — 21.25 Ciganska glasba — 22.30 Plesna glasba — Hamburg: 20.10 Suppejeva opereta »Fatnicina« — Lipsko: 20.10 Joh. Straussova opereta »Beneška noč« — Monako: 20.10 Sullivanova burleskna opereta »Mikado« — Bernmünster: 19.40 Moški zbor — 21.35 Mandoline — 22.25 Ciganska glasba — Sofien: 20.15 Dueti in kvarteti — 21.00 Romantična glasba — 22.15 Plesne plošče — Strassburg: 20.30 Alzaski večer — Paris-Radio: 20.30 Romunski koncert — Paris P. T. T.: 20.35 Puccinjeva opera »La Bohème« — Bordeaux: 20.30 Orkester in solisti — Bruselj (franc.): 20.00 Hahnova opereta »Ciboulette«.

viti preveč vestnemu uradniku za njegovo vestno in vpludno delo mal poklon. Poslala mu je šopek cvetlic. Gotovo mora imeti rože zelo rad, ker je tudi ta šopek sprejel. Samo nekam sumljivo je pogledal dejal pa ni nič. Morda si je samo mislil: »Dobre bodo! Saj imamo tudi uradniki lahko malo rož!«

Novi japonski poslanik v Parizu Sugimura. Dozdaj je bil za poslanika v Rimu.

Jetniki s Hudičevih otokov

Peggy je pokleknila ob gomili in se zatopila vsa skrušena v molitve. Debele solze so ji lile po licu. Kapitan Peterson je stal ob strani ves resen. Tudi njegove ustnice so drgetale — tudi on je molil za rokaj plemenite duše svojega starega prijatelja.

Dolgo je trajalo, da se je Peggy dvignila. Tedaj je stopila h kapitanu, si otrlala solze in dejala: »Hvala vam, kapitan Peterson — hvala, ker ste uslišali mojo prošnjo.«

»Kar sem bil naredil, bi storil tudi sam od sebe,« se je izgovarjal. »Polkovnik Dyer in jaz sva si bila dolga leta najboljša prijatelja.«

Polagoma sta se vračala proti kraju, kjer ju je čakal voz, s katerim sta se odpeljala dalje, proti vasi.

Kmalu se je voz ustavil pred majhno hišico, ki je stala nekoliko vstran. Okna so bila zaprta. Kar se na enem oknu pojavi debeli obraz črne Rosabelle. — Za hip, kakor da ne veruje svojim očem, je gledala vsa začudena, nato pa je veselo kriknila:

»Gospodarica! Gospodarica! Marta, mama — mama je prišla!«

Hip nato je že stekla na dvorišče z malo Martjetico, ki jo je držala za roko. Črna Rosabella je jokala od ganotja.

»Oh, gospodarica,« je jecljala, »mislila sem že, da vas nikoli več ne bom videla.«

Peggy jo je s turbobnim smehljajem na ustnih pogladila po licu. Tedaj je objela malo Marto in jo kar obsula s poljubi.

Kapitan Peterson je globoko ganjen opazoval to snidenje.

»Kje je pa oče?« je vprašala mala Marta. — »Mamica, zakaj se oče še ni vrnil?« Peggy se je stresla.

Prvi hip ni ničesar odgovorila. Na to vprašanje odgovoriti ji je bilo zares težko.

Zbrala se je nekoliko in odgovorila s tihim glasom:

»Vrnil se bo kmalu tudi oče. Ne boj se moja mala deklica, kmalu bo tudi oče pri nas.«

Pa niti sama ni verjela tem besedam, toda, kaj naj reče otroku, ki je tako hrepeneče povpraševal po očetu?!

»Zbogom, gospa Muddova,« se je poslovil kapitan Peterson. »V kratkem se bom spet oglašil pri vas.«

»Zbogom, kapitan. Ko se vrnete v mesto, stopite k sodniku Maibenu in me opravite, zakaj se nisem odzvala njegovemu povabilu. Povejte mu, da ga jaz prosim, naj pride on k meni.«

Kapitan Peterson je sedel na voz in se odpeljal. Peggy pa je s svojo hčerko in Rosabello stopila v hišo.

Dolgo že ni bila tu in zato se je kar odvadila pogleda na vse te stvari. Bivala je namreč v hiši svojega očeta, pokojnega polkovnika Dyerja.

Sedaj je bila spet v svoji hiši — imela je pri sebi otroka in je mogla vsaj ob njem utišati svojo hudo bol.

Zivljenje ji je spet teklo kot prej, polno skrbi, žalosti in tuge. Edino, kar je kakor svetel žarek radosti posijalo v njeno srce, je bil njen otrok. Njemu je posevečala vso svojo materinsko skrb, v njem je našla edino še smisel svojega življenja.

V mislih pa se je zmerom bavila z nesrečno usodo svojega ljubljeneža moža, ki po nedolžnem trpi.

Pogostokrat, večer za večerom so ji pred očmi vstajali prežveti nesrečni dogodki kakor niz strahnih slik. Sedela je ure in ure za mizo in s peresom v rokah in buljila v košček papirja pred seboj. Ure in ure je bila zatopljena v turborne misli, preden je napisala besedico na papir.

Pa je le napisala pismo, — goreče, hrepeneče, polno ljubezni — ter ga odposlala...

Toda to je bilo brezupno delo. Nikdar ne bo dobila odgovora niti na eno pismo.

Pisem ni dobivala nazaj, tudi odgovora ni bilo nanje.

Nekajkrat sta jo obiskala sodnik Maiben in kapitan Peterson. Oba dva sta jo tolažila, utrjevala ji upanje in jo hrabrila. Zadnji čas pa sta tudi ta dva izostala. Kar da sta tudi ta dva izgubila že vsako nado na uspeh.

»Cas je tekkel, — sledilo so si dnevi, tedni, — tekli so meseci, leta... Zivljenje je bilo težko in sila je prisilila Peggy, da je prodala marsikatero stvar, ki jo je imela. Prodala je najprej vse dragocenosti, ves nakit, kos zemlje nedaleč od hiše in končno jo je stiska tako daleč pritrjala, da je prodajala kos za kosom domačega pohištva.

In vse te stvari so ji bile tako mile in drage, saj so jo vse spominjale tako živo na njega, na ubogega trpina na Hudičevem otoku. Pa kaj naj stori? Morala je, potreba je bila velika, a pomoči od nikoder.

Tudi ta večer, bogve kolikokrat tudi že prej, je slonela sključena za mizo in pisala.

Ni imela mnogo upanja, da bi on to pismo utegnol dobiti, toda to jo nikakor ni odvrglo od njene namere, — pisala je kljub temu, — natančno mu je opisala svoje življenje, mu pripovedovala o otroku, o vsem...

»Gospa!« jo je poklicala Rosabella, ki je sedela malo v stran.

Peggy je ni slišala.

»Gospodarica! Marta bi morala iti spat. Pozno je že.«

»Da, da,« je pritrtila Peggy, kakor da se je zbudila iz sanj, »pojdi, spravi jo spat.«

Črna služkinja je odšla po deklico, ki se je igrala v kotu in jo privedla do mize.

»Lahko noč, mamica,« je pozdravila Martica. »Lahko noč, otrok moj! Preden zaspiš, ne smeš pozabiti na molitve.«

»Tudi za očka, kaj ne, mamica?«

»Tudi, tudi za očka. Mnogo moli zanj.«